

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

א. מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון דהוה קיימא עולה בדרום ואתיוה בצפון ושחטה 2

ב. המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה וירד עליהם של אינן בכי יותן ואם נתכוין לכך הרי הן בכי יותן העלום חרש שומה וקטן ... מפני שיש להן מעשה ואין להן מחשבה ... היפך בהן הרי זה בכי יותן ... יש להן מעשה ואפילו מדאורייתא אין להן מחשבה ואפי' מדרבנן מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו מדאורייתא אין לו מדרבנן יש לו 3

ג. למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר ושחט את בן הבקר שתהא שחיטה לשם בן בקר ... לעכב ... לרצונכם תזבחוהו לדעתכם זבוחו.....4

ד. שחיטת עובד כוכבים נבלה ומטמאה במשא4

ה. סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים.....6

ו. שחיטת מין לעבודת כוכבים.....6

ז. נכרים שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודת כוכבים הן אלא מנהג אבותיהן בידיהן 7

ח. מכס ולא כולכם להוציא את המומר מכס בכס חלקתי ולא בעובדי כוכבים.....9

ט. איש איש לרבות העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל.....10

י. זו מטמאה במשא ויש לך אחרת שהיא כזו שמטמאה במשא ואינה מטמאה באהל ואיזו זו תקרובת עבודת כוכבים.....11

יא. השוחט בלילה וכן הסומא ששחט שחיטתו כשרה.....12

יב. לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה ... בשאבוקה כנגדו.....15

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

דף יג.

א. מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון דהוה קיימא עולה בדרום ואתויה בצפון ושחטה

מה שהתבאר לעיל שהקטן אינו שוחט קדשים¹ אף על פי שהגדול עומד על גביו², שהקדשים צריכין מחשבה וקטן אין לו מחשבה, זהו אפילו היתה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו שאינה מחשבה להקל, אלא להחמיר מדרבנן.

כיצד היתה עולה³ עומדת בדרום ומשכה הקטן והביאה לצפון ושחטה שהרי ממעשיו ניכר שמחשבתו לשחיטת קדשים בכל זאת הרי זו פסולה. וי"א⁴ שאם אמר בפירוש שלכך כוונתו, כשרה.

וי"א⁵ שאם גדול עומד על גביו ומלמדו לשחוט לשמה כשר, ויש מכשירין אם הוא מופלא הסמוך לאיש.

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה ו

² מיהו דעת התוס' דאחר עומד על גביו ומלמדו כשר, ודוקא כשאחרים רואין פסול. ישועות מלכו שם

³ מדאורייתא אין לו מדרבנן יש לו. ופירש"י מדרבנן יש לו ולחומרא במעלה פירותיו לגנ מפני הכנימה והיפך בהם ה"ז בכי יותן מדאורייתא אין לו.

⁴ שיש גם דיבור וגם מעשה שכן משמע מדברי רש"י ז"ל בפ"ק דחולין שנראה דאם אמר הקטן בפירוש כשהביאה לצפון הריני מביאה לצפון לשחטה לעולה שאינה כשרה בדרום דמהני אבל התוס' ז"ל חולקים עליו וסוברים דאפי' הכי לא מהני ומדסתם רבינו ז"ל ואמר דמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו לא מהני משמע דבכל גוונא לא מהני וכדעת התוס' ז"ל. לח"מ וכ"כ במל"מ הלכות טומאת אוכלין פרק יד הלכה ב בדעת רש"י.

⁵ עיין בתוס' כאן יב: ד"ה מאן תנא ובגיטין בב: ד"ה והא לאו בני דעה אולם בתוס' יבמות קד: ד"ה והא אמרי כתבו דצריך ג"כ שיהיה מחשבתו ניכר מתוך מעשיו: ישועות מלכו ובהר המוריה שם כתב בדעת רבינו ויש לעיין אם עומד עליו גדול ומלמדו ומזהירו. ועיין ישועות מלכו שכתב והנה במופלא הסמוך לאיש אם שחט, כתבתי שם דכיון שיש לו דעת להקדש, לדעת רבינו דס"ל דמופלא הסמוך לאיש דאורייתא י"ל דיש לו דעת גם לשחוט, וראיה מהא דיליף מקרא בפ"ק דחולין דקטן פסול לעבודה, ותיפו"ל דקטן אין לו מחשבה והו"ל כמתעסק, אלא ודאי דמופלא הסמוך לאיש כיון דיכול להקדיש, מקרי ג"כ בר דעת להחיות ולשאר צרכי עבודה, מיהו לשיטת התוס' דמהני עומד ע"ג ומלמדו, י"ל דקרא אתי למעוטי באחר עומד ע"ג ומלמדו, ומ"מ הרוחנו בזה דאם אחר עומד ע"ג ומלמדו כשר בין לדעת התוס' בין לדעת רבינו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

י"א⁶ שאם מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו יש לו מחשבה להחמיר, לפיכך אם היתה עולה עומדת בדרום ומשכה הקטן והביאה לצפון ושחטה ע"מ לזרוק דמו אחר שתשקע החמה הויא מחשבתו מחשבה והזבח פגול. וי"א⁷ שאינו פגול שכל עוד אין ניכר ממעשיו מחשבה הפוסלת, אינה מחשבה גם לחומרא.

ב. המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה וירד עליהם טל אינן בני

יותן ואם נתכוין לכך הרי הן בני יותן העלום חרש שוטה

וקטן ... מפני שיש להן מעשה ואין להן מחשבה ... היפך

בהן הרי זה בני יותן ... יש להן מעשה ואפילו מדאורייתא

אין להן מחשבה ואפי' מדרבנן מחשבתו ניכרת מתוך

מעשיו מדאורייתא אין לו מדרבנן יש לו

המעלה פירותיו⁸ לגג מפני הכנימה וירד עליהן הטל לא הוכשר, ואם נתכוון⁹ שירד עליהן הטל הוכשרו.

לפיכך אם העלום חרש שוטה וקטן אף על פי שחישבו שירד הטל עליהן לא הוכשרו שיש מעשה להן דין תורה, כדלעיל דף יב: ואין להן מחשבה אפילו מדברי סופרים.

⁶ כס"מ שם שגירסתו בדברי רבינו "שאינה מחשבה להקל, אלא להחמיר", וביאר ומ"ש אלא להחמיר. כגון ששחט ע"מ לזרוק דמו אחר שתשקע החמה הויא מחשבתו מחשבה והזבח פגול.

⁷ בלח"מ כתב על דברי הכס"מ לא ברירא לי דלא דמי למחשבה דהכשר דהתם מוכיח מתוך ההיפוך דניחא ליה בהאי טל שירד עליהם ולכך הוכשרו אבל בהבאה לצפון לא הוכיח ענין המחשבה שחשב לזרוק דמו אחר שתשקע החמה ובהא לא פסלה מחשבתו. ועיין מעשה רקח שם שהקשה עוד ותו דבפי"ד הל' ב' פסק רבינו לענין פיגול דאין המחשבה מועלת אלא ממי שהוא ראוי לעבודה עיין שם וכיון שכך הקטן שאינו ראוי לעבודה אין בו כח לפגול. ועיין הר המוריה שגירסת הלח"מ "שאינה מחשבה להקל, אלא להכשיר". וכונתו להכשר בטל כדלהלן.

⁸ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק יד הלכה ב

⁹ ראה דלאו דוקא נתכוון קודם שירד דה"ה אף אחר שירד אם שמח דומיא דמוליך חטין לטחון וכו' לקמן הל' ד' וכן בדין רוחץ בנהר להעביר הטיט לעיל פי"ג הל' ב' עיין שם וכן פירש רש"י פ"ק דחולין דף י"ג עיין שם. מעשה רקח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

הפכו בהן קמנים¹⁰ על הגג הרי אלו מוכשרין, שאם היתה מחשבה של קטן ניכרת מתוך מעשיו מחשבתו מועלת מדבריהן¹¹. וי"א¹² שאם עשו מעשה והפכו ואמרו בפירוש שרוצים שירד הטל עליהם מקבלים טומאה מן התורה, ואם אמרו ולא הפכו אינם בהכשר אפילו מדרבנן.

ג. למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר ושחט את בן הבקר

שתהא שחיטה לשם בן בקר... לעכב... לרצונכם

תזבחוהו לדעתכם זבוחו

כבר התבאר במסכת זבחים דף מז. ומנחות קי. שהשוחט את¹³ הקדשים ולא נתכוין לשחיטה¹⁴, אלא כמתעסק, הרי אלו פסולין עד שיתכוין לשחיטה.

ד. שחיטת עובד כוכבים נבלה ומטמאה במשא

¹⁰ התוספות ס"ל דאמירה אינה מעלה ומורדת בדינים אלו כלל אלא הכל תלוי במעשה שאם הוא מעשה גמור כגון ההיא דחקק לעיל דף יב: דפשיטא שאם חוקקים לצורך בית קבול הם מקבלים טומאה מן התורה אפילו בלא אמירה ואם המעשה אינו גמור כגון ההיא דהפכו בהם וכגון ההיא דהיתה בדרום ומשכה לצפון שאפשר לספק עדיין במחשבתם למה נתכוונו אין מחשבתם מחשבה מן התורה אפילו שאמרו בפה אבל מדרבנן לחומרא מחשבתם מחשבה אפילו שלא אמרו. ודעת רבינו ג"ל שהוא כדעת התוספות. משנה למלך שם.

¹¹ וכיון שהוא מדבריהן להחמיר דוקא אמרינן הכי ולא להקל וכ"כ להדיא פ"א דפסולי המוקדשין הל' ו' ועיין להרב לח"מ ז"ל שם שהכריח שרבינו מפרש כהתוס' פ"ק דחולין דף י"ג ולא כפי' רש"י ז"ל והמל"מ ז"ל האריך בזה עיין עליו. מעשה רקח

¹² דעת רש"י בסוגיא, ודע שאף שכתבנו דלרש"י אין חילוק בין מעשה למעשה איכא מעשה דגרע טובא אפילו מדרבנן לא חשיב כגון קטן המעלה פירותיו לגג כדי שירד עליהם הטל משום דהעלאה לא חשיב מעשה כלל דלמא מפני הכנימה העלום. הכלל העולה דבג' דינים פליגי התוספות ורש"י האחד הוא מעשה גמור בלא אמירה דלדעת התוספות הוא מן התורה ולרש"י מדרבנן, והשני מעשה שאינו גמור ואמירה דלדעת התוספות הוא מדרבנן ולרש"י מן התורה והשלישי מעשה גרוע ואמירה דלדעת התוספות אינו בכי יותן אפילו מדרבנן ולרש"י הוי בכי יותן מדרבנן. מל"מ שם.

¹³ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה ג

¹⁴ לשון רבינו ז"ל מורה קצת כדעת התוס' ז"ל שפירשו בפ"ק דחולין ובפ" ב"ש דאפי' מתכוין להתיבת סימנין נקרא מתעסק עד שיתכוין לשחיטה דאי לא מתכוין אפי' להתיבת סימנין בחולין נמי פסול ואף על גב דהם לא כתבו כן אלא לרבנן ואנן קי"ל כר' נתן דפליגי עלייהו בפ"ק דחולין ובחולין כשר מ"מ אפשר דאפי' ר' נתן מודה דבקדשים בעינן שיתכוין ממש לשחיטה דליכא פלוגתא בין ר' נתן ורבנן בקדשים אלא בחולין דוקא. לח"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

שחיטת נכרי נבילה דאורייתא¹⁵, אפילו הוא קטן, אפילו אינו עובד עבודה זרה, כגון גר תושב או מאומות שאינם עובדים עבודה זרה או גר שמל ולא טבל כראוי¹⁶, ואפילו בדק לו ישראל כשר הסכין, ועמד ע"ג, וראה ששחט יפה, שנאמר (דברים יב פסוק כא) וַיִּזְבְּחֶתָּהּ וְגו' וְאֶכְלָתָּהּ וְגו', כל שישנו במצות וַיִּזְבְּחָהּ, הוּא ליה זביחתו זביחה, וכל שאין בו זביחתו אין זביחתו רק כנהרגה ונבילה היא¹⁷.

ולוקח על אכילתה מן התורה¹⁸, שנאמר (שמות לד פסוק טו) וְקָרָא לְךָ וְאֶכְלָתָּהּ מִזְבְּחֹךָ, מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחו אתה למד שזבחו אסור ואינו דומה לישראל שאינו יודע הלכות שחיטה. ומטמאה במשא¹⁹ ואפילו ישראל עומד על גביו.

ומכל מקום²⁰ מותרת בהנאה, אפילו שחיטת נכרי העובד עבודה זרה, שאין אומרים מן סתם מחשבת נכרי לעבודה זרה²¹.

¹⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד ב א ושמ"ח שם

¹⁶ פשוט בכמה מקומות, ומהם ריש סימן קכ"ד (סעיף ב') דכל זמן שלא טבל כראוי הרי הוא כגוי לכל דבריו. תבו"ש שם ב

¹⁷ לדעת התוספות (נ' ע"ב ד"ה קסבר כותים גרי אריות הן) והרא"ש (פ"א סי' ה') דילפי מוזבחת כמו שכתבתי בפנים, פשוט הוא דכולהו לאו במצות זביחה איתנהו, וכן הוא דעת הר"ן (א' ע"א ד"ה ולענין הלכה). אבל לדעת הרמב"ם איכא פלוגתא, וזה לשונו פרק ד' מהלכות שחיטה (הל' י"א), נכרי ששחט, אף על פי ששחט בפני ישראל בסכין יפה, ואפילו היה קטן, שחיטתו נבילה ולוקח על אכילתה מן התורה שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחו. מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחו, אתה למד שזבחו אסור. וגדר גדול גדרו בדבר שאפילו כותי שאינו עובד עכו"ם שחיטתו נבילה, עכ"ל. וביארו הכסף משנה והב"ח (ד"ה שחיטת עכו"ם נבילה) והט"ז (ס"ק א') דבריו, דברי שאיירי בנכרי העובד עבודה זרה דאסור מדאורייתא. ואחר כך כתב וגדר בו, וקאי אאומות שאין עובדים ואגר תושב, דהני מדאורייתא שרו, דקרא וקרא לך גו' קאי אוזבחו לאלהיהם דסליק מיניה, דהיינו בעובד עבודה זרה דווקא, אלא דחכמים ז"ל אסרום משום גדר. והש"ך (ס"ק ב') השיג עליהם ופירש דברי שאיירי הרמב"ם בכל האומות, עובד ואינו עובד. ומה שכתב וגדר, קאי אכותים שגזרו עליהם בימי רב אמי ורב אסי, כדאיתא ריש חולין (ו' ע"א). ועיין תבו"ש א, שקיים דברי הכסף משנה והקשה על הש"ך שם וכתב דלנידון דידן אין נפקא מינה בזה, דהעיקר כדעת התוספות, והרא"ש, והר"ן, דסבירא להו מוזבחת גו', דשחיטת כל הגוים נבילה דאורייתא, כמו שכתבתי בפנים. וכן דעת הראב"ד פרק ב' מהלכות שאר אבות הטומאה (הל' י'), וכן הוא נוסחת התוספתא שלפנינו (פ"א הל' א'), וכן משמע דעת רש"י ז"ל ריש פרק העור והרוטב (ק"ז ע"ב ד"ה השוחט בהמה), והרשב"א בתשובה (ח"א) סימן תקכ"ט, וכן פסק הים של שלמה (פ"א סי' ו'), וב"ח (ד"ה שחיטת עכו"ם נבילה). מכל מקום יש לחוש לדעת הרמב"ם לחומרא לענין אותו ואת בנו וכיסוי.

¹⁸ רמב"ם הלכות שחיטה פרק ד הלכה יא

¹⁹ רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ב הלכה י

²⁰ שמ"ח שם

²¹ שאם היה מן הסתם הוה ליה תקרובת עבודה זרה דאסורה בהנאה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

אבל שחיטת מין, דהיינו כומר לעבודה זרה, אסור בהנאה כדלהלן.

ה. סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים

כבר התבאר במסכת ע"ז דף לב: שכל יין שיגע בו²² העכו"ם הרי זה אסור שמא נסך אותו שמחשבת העכו"ם לעבודת כוכבים הא למדת שיין ישראל שיגע בו העכו"ם דינו כסתם יינם שהוא אסור בהנייה. ודוקא בזמן שהוא יודע שהוא יין אבל אם סבור שהוא שמן מותר בהנאה. וכן אם נגע שלא בכוונה²³.

ו. שחיטת מין לעבודת כוכבים

שחיטת מין, דהיינו כומר לעבודה זרה²⁴, הואיל ואדוק בה, יש להחמיר ולאסור סתם שחיטתו בהנאה, אפילו עורה.

ובדיעבד כשהגיע ליד ישראל יש להקל בהנאה במקום הפסד בסתם שחיטתו ששחט לשולחנו, ולא שמענו שחש לעבודה זרה, שאינם אדוקים כ"כ בזמן הזה, אפילו הכומרים, שְנאמר סתם שחיטתן לע"ז.

²² רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יא הלכה ד - ט

²³ רדב"ז שם

²⁴ דייקנין מדרתנן שחיטת נכרי נבילה, הא דמין, פירוש כומר בין עכו"ם ובין ישראל. לעבודה זרה, פירוש, אסורה בהנאה כתקרותה. ומימרא זו השמיטה הרי"ף והרמב"ם והרא"ש והטור וכל הפוסקים המפורסמים. ובתורת הבית ארוך (בית א' שער א', ח' ע"ב) וקצר (שם, ד' ע"ב) כתב נכרי ששחט פסול, התחיל א' מהפסולים כגון נכרי או מיאני כו', שחיטתו פסולה. ולא הביא כברייא דשחטה מיאני אסורה בהנאה, ועיין מה שכתבתי לקמן גבי התחיל א' מהפסולים. רק רבינו ירוחם (נש"ו ח"א, קמ"ז ע"א) כתבה, ובבית יוסף (ד"ה ומ"ש אפילו אחרים רואים אותו) הביאה, ולא בשלהן ערוך, ולבוש (סעיק א') ופרי חדש (ס"ק ב') הביאה, וכן ש"ך סימן ד' (ס"ק ג'), ותמהני שלא הרגישו לתת טעם להשמטת הפוסקים מימרא זו. ולעניות דעתי נראה פשוט, דטעמא מדאמרינן התם בגמרא (י"ג ע"ב) גוים שבחוין לארץ לאו עובדי עבודה זרה הן, אלא מנהג אבותיהם בידיהם. ותדע, דבכל דיני ניסוך דמקלינן האידנא מטעם גוים שבזמן הזה אינן יודעים בטיב כו', לא אשתמיט שום פוסק לחלק בין נכרי לכומר. והב"ח כתב ריש סימן קכ"ג (ד"ה ובספרי דפוס הראשונים) והביאו ש"ך שם (ס"ק ב') דאפילו חזינן דשפכי ליה קמי עבודה זרה, מותרת בהנאה מטעם דלא הוה ניסוך. שמע מינה דכומרים אין דינן כמין דהתם. ואף על גב דכתבו כל הפוסקים דין ספר תורה שכתבו מין ישראל, יש לומר דהתם היינו טעמא דודאי כשכתב השם לא כתבו בקדושה כי אם לעבודה זרה, אבל בשחיטה אינו מכוין לכלום. אי נמי, בספר תורה היינו טעמא דלא נגררו בתר ספרייהו כדמשמע בשבת דף קי"ו (ע"א). ומכל מקום לא מלאני לבי להתיר לכתחילה, כיון שלא מצאתי היתר מפורש, כי אם בדעבד במקום הפסד. תבו"ש שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ודוקא אם שחט הכומר, אבל הרגה מותרת בהנאה דאין דרכן לעבודה זרה אלא דרך שחיטה.

במקומות שדרכן לנחור ולהרוג למאכלן, וראינו ששחטה הכומר, אם כן מוכחא מלתא שהתכוין לעבודה זרה, ויש לאסור בהנאה.

דף יג:

ז. נכרים שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודה כוכבים הן אלא מנהג אבותיהן בידיהן

כבר התבאר במסכת ע"ז דף ל': ודף לא. ודף לו. ודף נט. וביבמות דף מז. שייך שנתנסך²⁵ לע"ז אסור בהנאה מן התורה, ודוקא שנתנסך לה בתורת תקרובת כדרך עבודתם, אבל סתם יינם של גוים ובכלל זה הנוצרים, שהם עובדי עבודה זרה ומגען שנגעו ביין שלנו אינו אסור מן התורה, אבל חכמים גזרו גם איסור הנאה על סתם יינם ועל מגעם ביין שלנו²⁶. ואסור למוכרו לגוי או ליתנו במתנה לגוי, אלא ישפכנו לתוך האסלה של בית הכסא. וכן מנהג הספרדים כדעת מרן השו"ע.

ולפיכך לדעה זו אסור להשכיר מחסנים לאחסן שם סתם יינם [של נוצרים]. אולם מי שעבר והשכיר מחסנים לגוי, בלא ידיעת האיסור, והגוי איחסן שם חביות של סתם יינם, ובידו לאחסן שם גם דברים אחרים, ולא דוקא יין, ויש הפסד גדול מאד בביטול חוזה השכירות, יש להקל בדיעבד ליהנות

²⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד קכג א

²⁶ ועיקר הגזירה לא היתה אלא משום יחוד בנותיהם, שלא יבואו לייחד עמהם על ידי השתייה ויבאו לזנות או להתחתן עמהן, ודוקא ביין גזרו כן שיש בו קירוב הדעת למי ששותין יחד, אבל בשאר משקין דלית בהן איקרובי דעתא כל כך, לא גזרו בהן משום בנותיהן. ומן הטעם הזה לא היו צריכין לאוסרו אלא בשתייה ולא בהנאה, מ"מ ראו חכמינו ז"ל שאם לא יאסרו אותם גם בהנאה, הרואים לא ידעו הטעם דמשום בנותיהם, ויהיו סבורים לומר דמשום ניסוך נאסר ויבואו להתיר נסך ממש בהנאה, לכך גזרו גם על סתם יינם ומגען איסור הנאה כדי להשוות היינות שלהם. ואם תאמר אם כן גזירת בנותיהן למה, י"ל אדרבה הוא עיקר הגזירה דמשום יין נסך להודיה לא היו גוזרין כלל, דיין שנתנסך לע"ז הוא מיעוטא ומשום המיעוט לא היו גוזרין ארובא, אלא כיון שהוצרכו לגזור על סתם יינם ומגען משום בנותיהן, חששו שמא ימעו וישוו יין נסך ממש להתירו בהנאה, והוצרכו לגזור גם על זה איסור הנאה גזירה משום יין שנתנסך לע"ז. לבוש שם. לפי מ"ש הטור ברישא הטעם כיון שיי"ג גמור אסור בהנאה עשו סתם יינם כאלו ודאי נתנסך ולא משום גזירה ממילא גם עכשיו אין היתר הנאה דדבר שנאסר במנין צריך מנין אחר להתירו דאין שייך לומר בזה בטל הטעם. מ"ז שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

מהדמים. אבל מיד עם סיום מועד חוזה השכירות לא יחדש אותו אם יודע שמאחסנים שם יין.

וכיון שמשום צד ניסוך אסרו היין, לא אסרו אלא ביין הראוי לנסך על גבי מזבח, אבל שאינו ראוי לנסך לא אסרו, ויין מבושל אין ראוי לנסך, ומותר כמו שהתבאר בדף ל.

ויש אומרים שדוקא בימיהם שהיו הגוים בקיאים בטיב ע"ז והיו מנסכים יינם לע"ז, והיו צריכים לחוש, לכך גזרו איסור הנאה על כולם, אבל בזמן הזה שאינו שכיח שהגוים מנסכים לע"ז, שאינם יודעים בטיב ע"ז ומשמשיה, ואין כאן איסור אלא משום בנותיהן, לא אסרו מנע גוי ביין שלנו בהנאה רק בשתייה²⁷, וכן סתם יין שלהם אינו אסור בהנאה אלא בשתייה²⁸. וכן מנהג האשכנזים.

ומותר לגבות בחובו מן הגוים סתם יינם משום שהוא כמציל מידם, שאפשר שגם מרן מודה בזה, הילכך יש להקל.

וכן הדין לאשכנזים בשאר הפסד לא החמירו בו כל כך כגון אם עבר וקנה או מכר, אבל לכתחלה אסור לקנותו ולמוכרו כדי להשתכר, ויש מקילין גם בזה, וטוב להחמיר²⁹.

היין של הערבים (ישמעאלים) שאינם עובדי עבודה זרה, ומאמינים בייחוד השם, אינו אסור בהנאה, אלא רק בשתייה, גזרה משום בנותיהם, שהוא איסור חתנות, ואף מגעם ביין שלנו אוסר בשתייה. וכן המנהג.

²⁷ דהוי כתינוק (שאינו מזכיר שם אלילים ומשמשים לקמן ר"ס קכ"ד) דאינו אוסר יין במגעו אלא בשתייה טור ופוסקים ש"ך שם ג

²⁸ תב הב"ח דאפי' שפכי ליה קמי עבודת כוכבים כדרך ניסוך פנים מ"מ כיון דקי"ל דעובדי כוכבים שבח"ל לאו עובדי עבודת כוכבי' הן אלא מנהג אבותיהן בידיהן אם כן מה שמנסכים יין לעבודת כוכבים אין קרוי ניסוך כיון דקרינן בהו שאין יודעי' בטיב עבודת כוכבים ומשתמשים דמה"ש נמי אין רגילין לנסך לעבודת כוכבים כלומר אין רגילין לנסך תמיד אלא לפעמים עכ"ל. ש"ך שם ב

²⁹ ועי' בחכמת אדם כלל ע"ה סעיף א' שבי' וז"ל ואיסור זה של סתם יינם אף על פי שהוא קל בעיני העולם ומדמין אותן לשאר איסור דרבנן אבל באמת האיסור הוא המור מאד והשותה סתם יינם עוקר נשמתו ממקום שנשרש בו בקדושה ביין המשומר בענביו ואין לו חלק לעוה"ב והאריכו מאד בעונש זה המקובלים ונתחבר על זה ספר מיוחד הנקרא יין המשומר והקורא בו תסמר שערות בשרו מגודל העונש וכתבו שקבלה בידם שהשותה סתם יינם יכשול בודאי לבעול ארמית כמו שגזרו חכמים יינם משום בנותיהם וכו' ולכן כל אדם יזהר בזה מאד וישמור לנפשו ויזכה לסעודת לויתן וליין המשומר וכו' עכ"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

גוי שהוא עובד עבודה זרה, שרואה יין של ישראל, יש מחמירים³⁰ ממדת חסידות שלא לשתות מן היין הזה, ושלא לקדש עליו.

ודוקא כשרואה את היין עצמו, כשמערה אותו ישראל מכלי לכלי, אבל אם הוא רואהו מבחוץ כשהוא בתוך בקבוק של זכוכית או צלוחית מכוסה, איך בכך כלום, ואם הוא ישמעאלי (ערבי) שרואה את היין, אפילו מדת חסידות אין בדבר.

ח. מכם ולא כולכם להוציא את המומר מכם בכם חלקתי ולא

בעובדי כוכבים

כבר התבאר במסכת מנחות דף נא: ועג: ולעיל דף ה. שהגוי יכול להתנדב עולה אבל לא קרבנות אחרים³¹.

וכבר התבאר במסכת הוריות דף יא. שהמומר לעבודה³² זרה או לחלל שבתות בפרהסיא אין מקבלין ממנו קרבן כלל. אפילו העולה שמקבלין אותה מן הנכרים אין מקבלין אותה מן המומר הזה שנאמר (ויקרא א פסוק ב) אָדָם פִּי יִקְרִיב מִפִּי הַשְּׂמוּעָה לַמָּדוּ מִכֶּם וְלֹא כוֹלֶכֶם לְהוֹצִיא אֶת הַמוֹמֵר.

אבל אם היה מומר לשאר עבירות מקבלין ממנו כל הקרבנות כדי שיחזור בתשובה.

היה מומר לעבירה והוא מפורסם וידוע לעשותה והורגל בה בין להכעים³³ בין לתיאבון אין מקבלין ממנו קרבן לאותה עבירה.

³⁰ עי' בספר טעמי מצות (להרב מנחם הבליו) ל"ת ש"מ שכ' וז"ל ובימי חורפי ראיתי אנשי מעשה שהיו מחמירים על עצמם שאפי' בראיית כלי היין לא היו שותין אף על פי שלא נגע בו עכ"ד ועיין בספר רוח חיים להלן סי' קלא' אות ב' שהביאו וכ' דמה"ש יש להחמיר דמי שהוא שר ופרנס הציבור דעל הרוב נכנסים אליו גוים שצריך ליוזר הרבה שלא יעמוד צליחות של יין על פני הבית דהראייה פונם וכן מי שעוסק בבדק הבית שבאים גוים פועלים לביתו צריך ליוזר וכו' עיין שם

³¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה ב ה

³² רמב"ם שגגות פרק ג הלכה ז, ורמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה ד

³³ דלעבירה אחרת מקבלין אפילו להכעים וזה דבר בלתי אפשרי שהרי מומר להכעים אפי' בעבירה אחת הוי אפיקורוס והרי הוא עכו"ם לכל דבריו וכמ"ש רבינו פי"א דגולה ואבדה הל' ב' ופ"ד דרוצח הל' י' גם הרב חיים אבועלפיה ז"ל פרשת ויקרא דף ב' י"ח הקשה על מרן ז"ל דפסק ביו"ד סי' ב' דמומר להכעים בעבירה אחת הוי מומר לכל התורה כולה דהרי מדברי רבינו כאן מוכח בהיפך והש"ך והפר"ח הביאו בשם הרב ב"ח ז"ל דמומר להכעים לעבירה אחת דהוי מומר לכל התורה הויא מדרבנן וחלקו עליו ז"ל עיין עליהם וצ"ע ע"ב.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ביצד כגון שהיה רגיל לאכול חלב בין להכעיס בין לתיאבון ושגג ואכל חלב והביא הטאת אין מקבלין אותה ממנו עד שיחזור בתשובה³⁴

ט. איש איש לרבות העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות נישראל

כבר התבאר במסכת נזיר דף סב. ומנחות דף עג: שאחד אנשים³⁵ ואחד נשים או עבדים מביאין כל הקרבנות, אבל העכו"ם אין מקבלין מהן אלא עולות בלבד שנאמר³⁶ (ויקרא כב פסוק כה) וּמִיָּד פֶּן יִכָּר לֹא תִקְרִיבוּ אֶת

ולענ"ד נראה כדי שלא יסתור רבינו דברי עצמו ולא תקשי על מרן ז"ל נראה לענ"ד דהן הכי נמי דלהכעיס לעבירה אחת הוי מומר לכל התורה כולה והרי הוא כעכו"ם וכמ"ש להדיא בהלכות גזלה ואבדה והכא מילתא פסיקתא קתני דלאותה עבירה ודאי דאין מקבלין בין להכעיס בין לתיאבון משא"כ בשאר עבירות דנפקי מדיוק דבריו לא קאי אלא אלתיאבון שהזכיר דבההיא הה"נ דבשאר עבירות מקבלין אבל להכעיס ודאי דאין מקבלין כלל שהרי הוא כמחלל שבת ועובד ע"ז וכמ"ש בפ"י בהלכות גזלה וסמך אמה שכתב שם ומה שלא כללו כאן בהדי מחלל שבת וע"ז י"ל משום דהני תרתי המירי טפי ואפילו לתיאבון הרי הוא כופר בכל התורה כולה ובהכי יתיישבו כל הקושיות. מעשה רקת מעהק"ר שם

³⁴ יש לדקדק אם כוונתו הוא דאף אם השגגה היתה בעודו מומר כיון דעכשו חזר בתשובה מקבלין ממנו או דלמא דלעולם כל שבשעה שחטא בשגגה היה מומר שוב אין מקבלין ממנו אפילו אם חזר בתשובה אחרי כן ומ"ש עד שיחזור בתשובה הכוונה היא דלאחר שחזר בתשובה אם חטא בשגגה מביא קרבן על הטאתו אבל לעולם אינו מביא קרבן על מה שחטא בעודו מומר. וטעם גדול יש בדבר שהרי רש"י פירש על דברי ר"ש דאמר השב מידיעתו מביא קרבן על שגגתו דגרסינן היושב מידיעתו שאם היה יודע שהוא חלב היה יושב ובטל מעבירה זו כו' משמע דבתר שעת החטא אזלינן וכיון דבאותה שעה שחטא לא היה יושב מידיעתו אף שאח"כ חזר בו פטור. וראיתי לתוס' בפ"ב דשבועות (דף י"ז) עלה דההיא דבעי רב אשי טימא עצמו במזיד מהו שכתבו צ"ל דבשעה שטימא עצמו לא ידע שהיה במקדש דאי ידע וטימא עצמו במזיד אפילו שכתב אח"כ לא מיחייב קרבן דהא לא שב מידיעתו הוא ע"כ. נראה מדבריהם דכל דבשעה ששגג היה מומר שוב אינו מביא קרבן אח"כ אפילו חזר בתשובה דאלת"ה מאי דוחקיהו לאוקומה בשלא ידע שהיה במקדש אימא דמיירי בדעבד תשובה אלא ודאי דס"ל דאפילו עבד תשובה לא מהני וכן יש לדקדק מדבריהם מ"ש שם באותו דף ד"ה אי בתלמיד חכם יע"ש. מל"מ שם ועיי"ש האריך מאד בזה

³⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה ב

³⁶ שה דבמנחות (דף ע"ג) משמע דלא מפקינן איסורא אלא מקרא דאיש איש דכתיב ביה אשר יקריבו לה' לעולה ומרבינן נכרים מאיש דוקא לעולה ולא לשאר קרבנות דלא כתיבי בקרא אליבא דר"ע דק"ל כוותיה ואיך רבינו ז"ל הביא הדרשא מהכא דהך קרא מוקמינן ליה בתמורה פ"ק בבעלי מומין ומשמע הא תמימים תקריבו. וי"ל דהך דרשה דרבינו ז"ל איתא בת"כ כדכתבו התוס' ז"ל שם דהכי תניא שם מנין שאין מקבלין שקלים מן הנכרי מה ת"ל ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אין לי אלא תמידין שנקראו לחם שאר קרבנות ציבור מנין ת"ל מכל אלה ופירשו שם התוס' ז"ל וקא משמע לן קרא דאפי' בא נכרי ומוסר לציבור אין מקבלין ממנו כשם דאין מקבלין ממנו קרבנות של עצמו ומיהו השתא דאשמעינן איש איש דמקבלים מהם נדרים ונדבות מוקמינן נמי קרא בבעלי מומין כדאיתא בתמורה ע"כ. ורבינו ז"ל הביא דרשה דספרי דמההוא קרא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לָחֶם אֱלֹהֵיכֶם, אִפִּילוּ עוֹלַת הָעוֹף מִקְבֵּלִין מִן הַנְּכָרִי אִף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹבֵד עִ"ז, אֲבָל אֵין מִקְבֵּלִין מִהֵן שְׁלָמִים וְלֹא מִנְחוֹת וְלֹא חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת, וְכֵן עוֹלוֹת שְׂאִינָן בְּאֹת בְּנֵדֵר וּנְדֵבָה אֵין מִקְבֵּלִין אוֹתָן מִן הַנְּכָרִי כִּגְזוֹן עוֹלַת יוֹלֶדֶת וְכִיּוֹצֵא בָּהּ מִעוֹלוֹת שְׂאִינָן בְּאֹת מִשׁוּם נֶדֶר וְלֹא מִשׁוּם נְדֵבָה.

נְכָרִי שֶׁהֵבִיא³⁷ שְׁלָמִים מִקְרִיבִין אוֹתָן עוֹלוֹת שֶׁהַעֲבוּ"ם לָבוּ לְשָׁמִים, כְּלוֹמֵר כּוּזְנָתוֹ הִיא שִׁיהוּ קִרְבָּנוֹתָיו כְּלִיל לְשָׁמִים וְלֹא שִׂיאֲכֵלוֹ³⁸. וְאִם אָמַר בְּפִירוּשׁ שְׂרוּצָה דוֹקָא שְׁלָמִים אֵין מִקְבֵּלִין מִמֶּנּוּ³⁹.

נֶדֶר שְׁלָמִים וְנִתְנָם לְיִשְׂרָאֵל עַל מִנַּת שִׁיתְכַּפֵּר בְּהֵן יִשְׂרָאֵל אוֹכְלִין אוֹתָן הַיִּשְׂרָאֵלִים כְּשִׁלְמֵי יִשְׂרָאֵל, וְכֵן אִם נִתְּנָן לְכַהֵן כַּהֵן אוֹכְלִין.

עוֹד הֵתְבַאֵר שֵׁם דָּף סֵא. שֶׁהַעֲבוּ"ם אֵין⁴⁰ לָהֵן נְזִירוֹת, שְׁנֵאמַר בְּפִרְשֵׁת נִשְׂא (בְּמִדְבָר ו' פְּסוּק ב') דְּבֵר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

י. זֶה מִטְמֵאָה בְּמִשְׁא וְיֵשׁ לָךְ אַחֲרַת שֶׁהִיא כּוּזוּ שְׁמִטְמֵאָה

בְּמִשְׁא וְאֵינָה מִטְמֵאָה בְּאֵהֶל וְאֵיזוֹ זֶה תְּקֻרֹבֶת עֲבוֹדָת

נוכבים

כִּבְר הֵתְבַאֵר בְּמִסְכַּת עִ"ז דָּף לָב: שְׁטוּמָאֵת עִ"ז מִדְּבָרִי סוֹפְרִים וְיֵשׁ לָהּ רִמּוּז בְּתוֹרָה (וְיִשְׁלַח לָהּ פְּסוּק ב') הִסְרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר אֲשֶׁר בְּתִכְכֶם וְהִטְהַרוּ וְהִחְלִיפוּ שְׁמֵלֹתֵיכֶם, וְאַרְבַּעַת אֲבוֹת הַטּוּמְאוֹת יֵשׁ בָּהֶן:

א. עִ"ז עֲצֻמָּה, ב. וּמִשְׁמֵשִׁיהָ, ג. וְתְקֻרֹבֶת שְׁלֵהָ, ד. וְיֵין שְׁנֵתְנִסְךָ לָהּ, וְטוּמְאָת כּוּלָן מִדְּבָרֵיהֶן.

³⁷ נִפְקָא לֵן דְּאֵין מִקְבֵּלִין מִמֶּנּוּ קִרְבָּנוֹת צִיבּוֹר וְכ"ש קִרְבָּנוֹת עֲצֻמוֹ וְקִרְא דְּאִישׁ אִישׁ מִרְבָּה נְדָרִים וְנִדְבוֹת דְּהוּא מִשְׁמַע לֵן אִיסוּרָא מִקְרָא דְּמִיד בֵּן נְכָר וְכו' וְלִהְיֵי אִיצְטְרִיךְ לּוֹמֵר דְּעוֹלָה מִקְבֵּלִים מִהֵן. לָחֶם מִשְׁנֵה שֵׁם רַמְב"ם שֵׁם הַלְכָה ג

³⁸ כִּסְף מִשְׁנֵה שֵׁם מִרְשִׁי, אֵךְ בְּתוֹרַת הַקִּדְשִׁים ל': אוֹת בְּכַתֵּב דְּמִסְתַּמָּא מִתְרַצָּה לִזְהָ שִׁיחָא כּוּלוֹ כְּלִיל לְשָׁמִים. ³⁹ כִּיּוֹן דְּפִסְקִינָן לְעִיקָר כְּאַבְעִ"א קִרְא אִם כֵּן אֵין מִקְבֵּלִין אֵלֶּא עוֹלָה, זִבְחַת תּוֹדָה שֵׁם ד"ה אֲב"א קִרְא תּוֹרַת הַקִּדְשִׁים שֵׁם

⁴⁰ רַמְב"ם שֵׁם פֶּרֶק ב' הַלְכָה ט"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

א. ע"ז עצמה מטמאה אדם וכלים במגע וכלי חרס באויר ואינה מטמאה במשא, המכנים ראשו ורובו לבית ע"ז נטמא כנוגע, וכן כלי חרס שהכנים אוירו לבית ע"ז נטמא, ספסלים וקתידראות שהכנים רובן לבית ע"ז טמאים וכולן ראשון לטומאה.

ב. כל משמשי ע"ז כשריץ מטמאין אדם וכלים במגע וכלי חרס באויר ואינן מטמאין במשא.

ג. תקרובת ע"ז מטמאה במגע ובמשא כנבילה ושיעורה בכזית, כל דבר שמקריבין לה בין בשר בין שאר אוכלים ומשקין הכל כנבילה שהכתוב קראן (תהלים קו פסוק כח) זָבַחַי מִתִּים.

ד. יין שנתנסך לע"ז מטמא אדם וכלים במגע וכלי חרס באויר, ומטמא אדם במשא כנבילה אין מטמא טומאה זו אלא יין שנתנסך ביד לפני ע"ז אבל סתם יינן של עכו"ם מטמא טומאה קלה כשאר כל משקין טמאין.

יא. השוחט בלילה וכן הסומא ששחט שחיטתו כשרה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אין שוחטין⁴¹ בלילה או במקום אפל אפילו ביום⁴². ואפילו לאור הנר, או לאור הלבנה⁴³, לא ישחוט, וכל שכן לאור כוכבים⁴⁴. שמא יקלקל שחיטתו⁴⁵ מבלי ראות, ואם שחט שחיטתו כשירה⁴⁶.

ודוקא אם בדק הסימנים ביום, או אפילו בלילה לאור הנר⁴⁷, אם נשחטו רובן ולא הגרים.

אבל לענין בדיקת הסימנים דלעיל, אם רואה ויכול להבחין בטוב ששחט כהוגן, נראה לי דשפיר דמי אפילו לאור הלבנה.

⁴¹ שו"ע ונו"כ יא א

⁴² לא אמרינן הא יכול לילך למקום נהורא ולבדוק הסימנים, דא"כ אף בלילה ילך למקום שהנרות דולקים ולבדוק, אלא היישינן דלמא אשתלי (ש"ך ס"ק א' דלא כב"ח ס"א סד"ה לעולם).

⁴³ בפרי חדש (ס"ק ב') הביא כן בשם הרדב"ז (סי' ב' אלפים קכ"ט), אלא שנחלק עליו הפרי חדש והביא מספר ארחות חיים (הל' שחיטה, סי' כ"ו אות ג') שכתב כן בשם יש מי שכתב. ולענ"ד העיקר כהרדב"ז, וראיה מדרמינן (י"ג ע"ב) מתניתין דתני השוחט בלילה דיעבד אבריתא דתני לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה. אמאי לא משני הא דאיכא סיהרא הא דליכא סיהרא כדמשני הכי בברכות דף נ"ג (ע"א). תבו"ש ז

⁴⁴ הוא פשוט. ובירושלמי ריש פסחים (פ"א ה"א) אין בודקין כו' לאור הלבנה ולא לאור כוכבים. תבו"ש ז

⁴⁵ רש"י ז"ל (י"ג ע"ב ד"ה לכתחלה) פירש בגמרא שמא לא ישחוט הרוב והוא לא ידע. ולמדתי פירושו מתוך דברי ספר אור זרוע (סי' שס"ח) דהכי קאמר, דמחמת שאינו רואה לא ישחוט רובא, ועם סילוק ידו לא ידע, דאילו ידע יתקן שחיטתו קודם שיעור שהייה. אבל השתא דלא ידע, יניחנו כך ונמצא ניבל בהמתו חנם, ואסור לעשות כן. כן משמע להדיא שם, וכדבריו כתב רש"י ז"ל במסכת ע"א דף י"א (ע"א ד"ה עיקור) וי"ג (ע"א ד"ה מן הארכובה ולמטה) דאסור לגרום טריפות בידים. והרשב"א ז"ל (תוה"ב קצר בית א' שער ד', י"ז ע"ב) כתב הטעם שמא ידרוס ושמא יחליד, ובלבוש (סעיף א') שמא יגרום, והר"ן ז"ל (ד' ע"א ד"ה שחיטתו כשרה) כתב כמו שכתבתי בפנים. ובחרתי בו שהוא כולל כל החששות. תבו"ש שם ב

⁴⁶ מה שכתב פרי חדש (ס"ק א') בשם רשב"א דצריך לומר ברי לי שלא שהיתי ולא דרסתי, לא נמצא כן ברשב"א, ולא משמע כן בפוסקים, אלא דהוה בדעבד ככל שאר שחיטות דאין צריך לשואלו ולהגדרתו כלל. תבו"ש שם ג

⁴⁷ מדברי הב"ח (ד"ה לעולם שוחטין) וט"ז (ס"ק א') משמע דאין לבדוק בסימנים לאור הנר, ולא מסתברא הכי, דאף על גב דלשחיטה לא די בנר, שנעשה במהירות ושמא לא תזהיר כל כך אותו זמן, גם אי אפשר להחזיקו במקום שחיטה ממש שלא תעכב שחיטתו, מכל מקום לבדיקה מסתבר דמהני, כמו לענין בדיקת חמין, ולענין הכרת טביעות עין דסוף יבמות (קב"ב ע"א), ולענין בדיקת האשה דלקמן סימן קצ"ו (סעיף ד' בהגה), אפילו למאן דמחמיר התם לכתחלה, היינו משום דצריכה להבחין על טפת דם כתרדל, גם צריכה לבדוק בכל המקומות, מה שאין כן בנידון דידן החוש יעיד דיכול לבדוק בטוב כשמסמך הנר למקום החתך ממש. ואפשר דגם דעת ב"ח וט"ז דשרי לבדוק לאור הנר, והא דאסור לשחוט לכתחלה לאור הנר משום דחיישינן שמא תכבה כמו שכתבתי לקמן ס"ק ו', וקודם שיהיה אפשר לבדוק יתרחב הנקב להב"ח, או משתלי לבדוק להט"ז. משא"כ ביום במקום אופל, ליכא למימר הכי. ובזה ינצלו מהשגת הפר"ח עליהם בהא. תבו"ש שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכן סומא⁴⁸ מב' עיניו⁴⁹, אף על פי שהוא מומחה, לא ישחוט לכתחילה, שמא לא ישחוט יפה⁵⁰, ובדיעבד בודקין בסימנים⁵¹, ואם נשחטו כהוגן שחיטתו כשירה⁵², ואי לא בדקו אסורה ואם אחר עומד על גבו יש לו לשחוט בשעת הדחק⁵³ אפילו לכתחילה.

והנצרך למשקפים לא ישחוט ללא משקפים בין אם צריך לרחוק ובין אם צריך לקרוב⁵⁴.

אם בדק הסומא בעצמו במשמוש היד, אם הרגיש במשמושו שנשחטו כל הסימנים או אפילו רק רובן, בהפסד מרובה, כשירה, ובלבד שירגיש היטב שיש רוב גמור, ואין לסמוך בזה כי אם אמובהק בדעת ויראת ה'.

⁴⁸ שו"ע ונו"ב א ט ושמ"ח שם לם

⁴⁹ כתב באור זרוע (שם) דמי שלא ראה מאורות מימיו אפילו בדיעבד שחיטתו פסולה, וכתב עליו בדרכי משה (אות כ') ושאר הפוסקים לא חילקו, והובא בש"ך (ס"ק ל"ו).

⁵⁰ לשון רש"י ז"ל (י"ג ע"א ד"ה לכתחילה לא) שמא לא ישחוט הרוב, ולשון התורת הבית ארוך (בית א' שער א', ח' ע"ב) שמא יחליד, ובלבוש (סעיף ט') שמא יגרום, ולשון הר"ן (ד' ע"א ד"ה שחיטתו כשרה) הוא כמו שכתבתי בפנים, ובחתי בו שהוא כולל כל החששות. תבו"ש סה

⁵¹ כן הוא בלבוש (סעיף ט'), וכן משמע דעת הב"ח סימן י"א (ד"ה לעולם שוחטין), ובית הלל (כאן ס"ק י"א). ואף על גב דהשלחן ערוך ושאר פוסקים לא כתבוהו, יש לומר דמשום דמילתא דפשיטא הוא דלא עדיף ממי שאינו סומא כיון דמומחה הוא ומדאורייתא מעשיו מתוקנים ככל השוחטין לא גזרו רבנן, דהא אי אפשר לו לבדוק. מכל מקום נראה לי עיקר דאין לחלק, ותו דמשמע דעת הרמב"ם (הל' שחיטה פ"א הל' י"ב) דמדאורייתא אסור בלא בדיקה, וכן משמע מהרשב"א (תוה"ב בית א' שער א', ח' ע"א) גבי מומר, וכן משמע להדיא במרדכי (רמו תקע"ח). ואם כן, פשיטא דכל שכן סומא בכלל האיסור. אלא דיש לומר דעתם דגם סומא בודק במשמוש היד. תבו"ש סו

⁵² מה שכתב בית הלל דיבדוק הסכין אחר שחיטה כדין בדיקת הסכין, לא ידעתי פירושו. אם כוונתו שאחר יבדוק הסכין לא ידעתי טעמו, דבדיקת הסכין לא תליא בראייה כי אם באובנתא דלבא, והא מכווין וידע. ואם כוונתו שהוא עצמו יבדוק, קשה, פשיטא. תבו"ש שם סו.

⁵³ בשלמי גבורים (ג' ע"ב אות ג') כתב בשם ריא"ז דלא ישחוט לכתחילה אפילו ברואין אותו, ואינו כן דעת הרמב"ם (הל' שחיטה פ"ד הל' י') ורשב"א (תוה"ב בית א' שער א', ח' ע"ב) וטור ושלחן ערוך (סעיף ט'). אלא שיש לומר דדווקא לפוסקים הנ"ל דאית להו שיעורא בשחיטה, כמו שיתבאר לקמן סימן כ"ג (סעיף ב'), שמ"ח סעיף ב'), ואם כן אם יסלק הסומא ידיו קודם שחיטת רובו, זה העומד יזהירו להשיב שנית ידו לגמור שחיטתו קודם שיעור שהייה, אבל לדין דלית לנו שיעורא בשחיטה כלל, כמו שכתב מור"מ ז"ל בהג"ה שם (סי' כ"ג סעיף ב'), ואם יסלק ידיו זה העומד לא יאמר לו לגמור דזה טריפה לדין. אם כן, אפילו בעומד על גביו יש לאסור, דהוה ליה גורם טריפות בידים. ובזה אין לתרץ דרובייהו שוחטין הרוב בפעם א' מדמכשירינן בדיעבד בלא עומד על גביו, דהא לא מכשירים כי אם על ידי בדיקה. לכן נראה לי דבלא דחק אין הפסד לחוש לדברי הרא"ז, וגם הש"ך (ס"ק ל"ה) הביאו ולא כתב עליו כלום. תבו"ש סו

⁵⁴ דרכ"ת קצנ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ואם שהו בין שחיטה לבדיקה בין בסומא בין בשחט בלילה, בדיעבד כשירה רק בבהמה, ובעוף רק אם נשחט כל הסימן, ואם לאו, אז רק ברוב גדול, ורק בהפסד מרובה.

סומא באחת מעיניו יכול לשחוט לכתחילה, והרי הוא כשאר כל אדם לענין שחיטה ואף להיות שו"ב קבוע במתא יכולין למנותו אף המהדרין מן המהדרין יכולין לאכול משחיטתו⁵⁵.

יב. לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה ... בשאבוקה כנגדו

אין שוחטין כי אם לאור היום, או כשאבוקה כנגדו או לאור מנורת הפט או גז⁵⁶, או לאור החשמל⁵⁷, אפילו בלילה או במקום אפל⁵⁸, אבל בלא אבוקה, או ביום במקום אפל ואין אבוקה כנגדו, כבר התבאר שלא ישחוט.

⁵⁵ דרכ"ת קצד

⁵⁶ ע"י בשו"ת מוטו"ד תליתאי סי' ס"ו אם יכולים לעשות עשיות שקורין לאמטורנ"א להדליק שם ב' נרות יחד ולשחוט כנגדן ומצדד בזה בכמה צדדים ובסוף מסיים להקל בשעה ד"ח רק באופן שיהא הזכוכית בהיר עיין שם וע"י בס' יוסיף דעת ודברי שאול על היו"ד שכ' מעמים להתיר לשחוט נגד אור שעושין מנפט שקורין נאפ"ט לאמ"פ משום דאורה רב ומאיר בחוץ ודינה כאבוקה דלא היישין לכיבוי ומ"מ סיים בצ"ע עיין שם שוב ראיתי בס' דעת תורה ס"ק ג' שנשאל ג"כ אודות זה וכ' שיש להקל בזה גם בלא שעת הדחק לשחוט נגד ב' נרות העומדים בעשישות שקורין לאמטוריין ומכ"ש נגד נאפ"ט לאמ"פ שמאיר ע"י הזכוכית יותר מב' נרות בודאי מותר וכן אם שוחט מבחוץ והרוח מנשב מותר להעמיד הנרות על החלון מבפנים ולשחוט נגד החלון מבחוץ סמוך לחלון והביא מכתבי הגה"ק בעל הד"ק ז"ל שכ' דמ"ש המ"א באו"ח סי' תל"ג דאסור לבדוק כנגד הנר שעומד בזכוכית משום שהזכוכית מפסיק זהו רק בהזכוכית של זמנים הקודמים שלא הי' צלול וזך ודק אבל בזמנה"ז יש להקל גם לענין בדיקת חמין ומכ"ש בזה עיין שם וכן ראיתי בכתבי אדוני אבי מו"ר שליט"א בספרו שו"ת שם שלמה כת"י שהאריך להקל בזה בהזכוכית לא הוי הפסק לענין זה רק שהתנה שצריך להדר שיהי' הלאמ"פ נעשה יפה שיהי' לו להב גדול כי יש הרבה לאמפייין שאין אורם מבהיק היטב ואין זה בכלל אבוקה וגם צריך להדר שיהי' הזכוכית של הלאמ"פ בהיר ונקי. דרכ"ת שם ג

⁵⁷ ילקוט יוסף איסור והיתר כרך א' עמוד נג

⁵⁸ אף על גב דהרשב"א בתורת הבית קצר (בית א' שער ד', י"ז ע"ב) וכל הפוסקים הנמשכים אחריו בדין לא ישחוט ביום במקום אופל לא הזכירו היתר אבוקה כי אם בלילה, ואם כן, יש לומר דלא שרינן לכתחלה באבוקה כנגדו כי אם בלילה דמאיר דומיא דיום, אבל ביום במקום אופל לא, דהא פירש רש"י ז"ל בפסחים דף ד' (ע"א ד"ה ואור הנר יפה לבדיקה) דאין הנר מאיר ביום במקום אפל כמו בלילה. וכן הוא שם בהדיא בירושלמי (פ"א הל' א'). מכל מקום נראה לי שלא להחמיר כולי האי. תבו"ש שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שתי נרות, בין קלועים, בין אינן קלועים, רק ששלהבתן נוגעין זה לזה⁵⁹, מקרי אבוקה⁶⁰, והוא הדין עצים דמשחן, וכיוצא בו, שאורו רב ומתקיים כב' נרות יחד, הוה אבוקה.

ואם התחיל לשחוט נגד אבוקה וכבתה או התחיל בלא אבוקה ונזכר, גומר שחיטתו⁶¹, דאם יפסיק, טריפה לדירן⁶².

⁵⁹ תבו"ש שם ה

⁶⁰ והנה סתם נרות שלנו כורכין יחד איזה חומין דקין למאוד עשוי מפשתן או צמר גפן, ומטבילים אותו בחלב עד שנתדבק בו עב עב, והם הנרות. וא"כ אפשר הוה כנר שיש לו פתילות הרבה, ודינו כאבוקה. ומזה נראה היתר ששוחטין בלילה בנר יחידי, ואין מוחה, דסתם נרות דידן הוי אבוקה. ויש להחמיר תחילה שיהיה נרות הרבה דלוק בחדר השוחט. כרתי שם ה

⁶¹ כן הוא בתשובות בית יעקב סימן כ"ו הביא כן בשם מהרא"ק. ופשוט כוונתו דלא תימא דלא יגמור שחיטתו דהוה ליה כלכתחלה ועובר על דברי חכמים שאסרו לכתחלה. קמשמע לן, כיון שאם יניחנו כך יטרף, הוה ליה כדיעבד. ולא כמו שנדחק הבית יעקב שם בפירושו. גם מה שפלפל עוד שם בגמרא הם דברים סתורים מעצמן למעיין שם. גם מה שהקשה שם מאי טעמא לא קמשמע לן מתניתין היתרא דלילה לכתחלה על ידי אבוקה, לכאורה אשתמיטתיה ש"ס ערוכה דף י"ז ע"א דפרשינן מתניתין דלעולם שוחטין בין ביום בין בלילה, והיינו וודאי באבוקה כנגדו. תבו"ש שם י

⁶² כמ"ש סימן כ"ג סעיף ב', וז"ל, לכן הנהיגו קדמונינו במדינות אלו לפסול כל שהייה אפי' במשהו, וכהרף עין וכו', ובסעיף ד', וז"ל, "נהגו במדינות אלו לפסול שהייה משהו וכו'", עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

